

עת"א 10961/04/22 - מוחמד שרקיה נגד הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש צפון

בית המשפט המחוזי בחיפה

28 אפריל 2022

עת"א 10961-04-22 שרקיה נ' הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש צפון

בפני כב' הנשיא רון שפירא
העותר

מוחמד שרקיה
ע"י ב"כ עו"ד אמיר מסארוה

נגד
המשיב

הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש צפון

פסק דין

הרקע לעתירה וטענות הצדדים בתמצית:

לפני עתירת העותר שהוגשה נגד החלטת המשיב בדבר הפסקה מנהלית של עבודות השירות וריצוי יתרת העונש במאסר בפועל בבית סוהר.

העותר נדון בגין עבירות תעבורה לעונש מאסר של 6 חודשים לריצוי בדרך של עבודות שירות החל מיום 25.08.21. העותר ריצה 27 ימים וביום 27.10.21 הובא לידיעת הממונה כי הוגש נגדו כתב אישום נוסף בגין עבירות תעבורה וכי הינו שוהה בתנאי מעצר. העותר הועבר בתיק הנוסף למעצר בפיקוח אלקטרוני ובקשתו לדחיית המשך ריצוי המאסר בעבודות שירות נדחתה. לאחר קיום שימוע, במהלכו הובהר לעותר כי ניתן לו פרק זמן ארוך לצורך מיצוי הליכים בתיק הנוסף ומשעדיין נתון בתנאים שאינם מאפשרים לו ריצוי עבודות השירות, ולאחר שבקשתו לפתיחת חלון בתיק המעצר לשם ריצוי עבודות השירות נדחתה, הוחלט על הפסקה מנהלית של עבודות השירות.

העותר טוען כי המשיב טעה כאשר זימן אותו לשימוע חודשיים לאחר מעצרו באיזוק אלקטרוני בביתו ולא נערך לו שימוע בזמן שהותו מאחורי סורג וברח בתקופת המעצר בתיק הנוסף. נטען כי אם היה נערך לעותר שימוע בזמן מעצרו מאחורי סורג וברח בתיק המעצר כבר היה מרצה את יתרת תקופת עבודות השירות. נטען כי הממונה המתין חודשיים מרגע מעצרו בתיק הנוסף, על מנת לבחון האם ביהמ"ש מאפשר פתיחת חלון להמשך ריצוי עבודות השירות ומשכך נחה דעתו של הממונה כי ראוי שהעותר ימשיך בריצוי יתרת העונש בעבודות שירות. נטען כי החלטת המשיב בלתי סבירה ובלתי מידתית בנסיבות העניין. כן נטען כי השבתו אל בית הסוהר תסב לו נזקים נפשיים קשים שכן במהלך מעצרו היה בהשגחה אובדנית נוכח מצב נפשי קשה וכן תשים לאל את הליך השיקום שהחל, שתוצאותיו באו לידי ביטוי בהתייחסות שירות המבחן בתסקיר. נטען כי ניתן צו פיקוח שירות מבחן על ידי ביהמ"ש בתיק הנוסף והעותר שולב בקבוצה טיפולית ונכח כבר 3 פעמים בשירות המבחן. נטען כי טרם מעצרו העותר התמיד בביצוע עבודות השירות, כי הוא נשוי ואב לשני

ילדים קטינים, מטפל בהוריו וילדיו ומתפקד באורח יציב ומבין את חומרת מעשיו. נטען כי יש להמתין להתקדמות בהליך המעצר מתוך כוונה לשלבו בחזרה לריצוי יתרת עבודות השירות.

המשיב טוען כי לא נפל פגם בהחלטה. נטען כי במקרה זה פעל המשיב לפנים משורת הדין תוך ניסיון אמתי לאפשר לעותר לסיים את עונשו בדרך של עבודות שירות. נטען כי טענת העותר בדבר שיהוי בחתימה על הפסקה מנהלית מקוממת נוכח בקשות חוזרות מטעם העותר להשהות ביצוע הפסקה מנהלית וריצוי המאסר. נטען כי העותר בחר לשים ללעג את ההזדמנות שניתנה לו על ידי ביהמ"ש שגזר את דינו ולהיות מעורב בפלילים פעם נוספת וחזר על אותה עבירה. נטען כי ההחלטה בעניינו של העותר הינה סבירה והכרחית מכיוון שמדובר במי שנמצא בתנאי מעצר שאינם מאפשרים ריצוי עונשו בעבודות שירות.

דין והכרעה:

לאחר שבחנתי את טענות הצדדים ואת המסמכים שהוצגו לעיוני הגעתי למסקנה כי דין העתירה להידחות. המשיב הפקיע את עבודות השירות שהוטלו על העותר על פי סמכותו מכוח הדין ולא מצאתי פסול בשיקול הדעת שהפעיל לצורך כך או בסבירות ההחלטה.

עוד יצוין כי במקרה זה נראה כי העותר לא עמד במחויבות החלה עליו להצדיק את הענישה השיקומית שהוטלה עליו. על כן, אין מקום להתחשב בו לפנים משורת הדין.

"האמצעי העונשי של מאסר בעבודות שירות נועד לספק חלופה עונשית אשר תכליתה לאזן באופן ראוי בין הצורך להטיל על נאשם עונש מאסר בגין עבירה שעבר, לבין האינטרס למנוע בנסיבות מתאימות, תוצאות קשות של מאסר בפועל מקום שניתן להשיג את מטרת הענישה ואת אינטרס הציבור שהיא אמורה לשרת בדרך מתונה שפגיעתה בנאשם תהיה פחותה. כך, נוצרה חלופה מוסדית לעונש מאסר לזמן קצר, המבקשת לקדם את מטרות השיקום שבענישה ההולמת במיוחד נאשמים שאינם מעורים בעולם הפשע אך עברו עבירה הראויה לעונש מאסר, אך נשיאת מאסרם בין סורג ובריאח עלולה לדרדרם לעולם הפשע, ואף אינה כורח בלתי נמנע להגשמת אינטרס הציבור בענישה. וכך, מקום שניתן להשיג את המטרות העונשיות של המאסר בדרך מועילה יותר לחברה ופוגענית פחות לעברייני, יש להעדיף דרך זו..."

הטלת מאסר בעבודות שירות נתפסת בדין כפריבילגיה המוענקת לנאשם. על הנאשם נגזר עונש מאסר והוא "מתוייג" כמי שנדון למאסר, אלא שניתנת לו אופציה לרצות את מאסרו בתנאים פתוחים של חיים במסגרת חופשית ועבודות שירות במקום ריצוי מאסר בכלא. פריבילגיה זו אינה מוקנית לנאשם באורח מוחלט ובלתי מותנה. היפוכו של דבר. היא הדירה וניתנת לביטול בכל שלב, מקום שהנאשם אינו עומד בציפיות המתחייבות ממנו לצורך מימושה. נאשם המבקש לרצות את מאסרו בעבודות שירות חייב לקבל עת (כך במקור, ככל הנראה צריך להיות "על") עצמו עול אחריות הנילווה למסלול עונשי מיוחד זה, ולבצע את המוטל עליו על פי הוראות הממונים, בלא סטייה והפרה של הכללים...

סעיף 51ט' לחוק העונשין, הסדיר את אופן הפעלת סמכותו המינהלית של הנציב להפקיע את עבודות

השירות בהתקיים אחת העילות הסטטוטוריות לכך. אותן עילות מייצגות מצבים בהם העובד אינו עונה בהתנהגותו לאמות המידה הנדרשות, ולכן תכלית עבודות השירות מסוכלת ונדרש אז לכוון את העבריין למסלול העונשי הרגיל, תוך התחשבות בתקופה אותה ריצה בעבודות עד מועד ההפקעה...".

רע"ב 426/06 נאסר חווא נ' שירות בתי הסוהר (פורסם בנבו, החלטה מיום 12.03.2006).

בין העילות הקבועות בסעיף 51ט' (א) לחוק העונשין מצויה עילה (5) לפיה העותר "נתון במעצר או משוחרר בערובה בתנאים שאינם מאפשרים את התייצבותו להמשך ביצוע עבודת השירות"; בענייננו התקיימה עילה זו ועל כן, אינני סבור כי נפל פגם בהחלטת המשיב אשר הורה על הפסקת עבודות השירות שכן העותר נתון במעצר בתנאים שאינם מאפשרים את התייצבותו להמשך ביצוע עבודות השירות.

כמו כן, בענייננו, העותר מואשם כי ביצע את העבירה בתיק הנוסף בעת ריצוי עבודות השירות בתיק שבנדון והדבר מקים חשש מהותי כי הפריבילגיה של ריצוי מאסר בעבודות שירות אינה הולמת אותו, שכן ככל הנראה לא למד לקח ובחר להסתבך בביצוע עבירות נוספות בעודו מרצה מאסר בעבודות שירות בגין עבירה קודמת. לכן ייתכן כי הענישה השיקומית איננה מתאימה לעותר ויש בהתנהגותו כדי לקעקע את הבסיס שעליו נשען העונש השיקומי [ראו עניין **חווא** הנ"ל]. לשם קביעה כי העותר אינו ראוי לפריבילגיה שבריצוי עבודות השירות דרושה תשתית עובדתית ראויה כי אכן ביצע את העבירה הנוספת וכזו לא הונחה בפניו וככל הנראה גם לא הונחה בפני המשיב. עם זאת, הגשת כתב אישום משקפת את ההנחה כי גורמי אכיפת החוק בתביעה הכללית סבורים כי קיימות ראיות משפטיות לכאורה המניחות יסוד סביר להרשעת העותר בעבירות המיוחסות לו ומדובר בראיות מספיקות כדי להקים חשש כי העותר ביצע עבירה דומה נוספת, למרות ההזדמנות שניתנה לו. בנסיבות אלו, סבורני כי מסיבה זו אין מקום לנהוג עם העותר לפנים משורת הדין ולהמתין להתקדמות ההליך הפלילי בתיק הנוסף.

יצוין לעניין זה כי ככל הנראה אין מדובר בשיקולים שהובאו בחשבון בעת מתן החלטת המשיב, אשר פעל במסגרת החוק והחליט על הפסקה מנהלית בהתאם לעילה הקבועה בסעיף 51ט' (א) (5) לחוק העונשין מכיוון שהעותר נתון במעצר בתנאים שאינם מאפשרים את התייצבותו להמשך ביצוע עבודות השירות. אך שיקולים אלה בהחלט יכולים להילקח בחשבון בעת שבימ"ש זה שוקל האם לפעול לפנים משורת הדין ולהתערב בהחלטת המשיב על מנת שלא לפגוע בשיקוליו של ביהמ"ש בתיק הנוסף, אשר טרם גזר את דינו של העותר וייתכן כי יחליט לפנות למסלול שיקומי.

בסיכומי של דבר, במקרה זה אינני סבור כי נפל פגם בהחלטת המשיב המצדיק התערבות. המשיב פעל כדין כאשר החליט על הפסקה מנהלית. כמו כן, לא מצאתי כי קיימת הצדקה בנסיבות העניין לפעול לפנים משורת הדין ולהמתין להתקדמות ההליך הפלילי בתיק הנוסף.

אשר על כן, לאור המפורט לעיל, העתירה נדחית.

העותר יתייצב לריצוי יתרת מאסרו בהתאם להחלטת המשיב בבית מעצר קישון ביום 15.5.22 עד השעה 9:00, או על פי החלטת שב"ס, כשברשותו תעודת זהות או דרכון.

על העותר לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שב"ס, טלפונים: 074-7831077, 074-7831078.

ניתן היום, כ"ז ניסן תשפ"ב, 28 אפריל 2022, במעמד העותר וב"כ הצדדים.

רון שפירא, נשיא